

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 14 kwietnia 2026 r.
Znak sprawy: DWM.ww.058.8.2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 16280 z 1.04.2026 r.

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję poniżej odpowiedź MRiRW na interpelację grupy posłów na Sejm RP nr 16280 z 1 kwietnia 2026 r.

Tak jak wskazano w treści interpelacji, Komisja Europejska (KE) ogłosiła tymczasowe stosowanie umowy przejściowej w sprawie handlu UE-Mercosur (ITA). Rozpocznie się ono 1 maja 2026 r. Podstawą do tego jest decyzja Rady UE w sprawie podpisania i tymczasowego stosowania umowy z Mercosurem, przegłosowana 9 stycznia 2026 r. przy sprzeciwie Polski, Francji, Irlandii, Austrii i Węgier.

Pełne wejście w życie umowy handlowej UE-Mercosur wymaga zgody Parlamentu Europejskiego (PE). 21 stycznia 2026 r. PE uchwalił rezolucję w sprawie skierowania umowy ITA oraz całościowej umowy o partnerstwie UE-Mercosur (EMPA) do Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) celem zbadania ich zgodności z unijnymi traktatami. Formalny wniosek Przewodniczącej Parlamentu Europejskiego do TSUE został wystosowany 26.03 2026 r.

Odnosząc się do pytania dot. skutków tymczasowego stosowania umowy ITA w 2026 r. dla polskich rolników¹ informuję, że zasadniczą zmianą od 1 maja 2026 r. spowodowaną tymczasowym stosowaniem umowy ITA będzie rozpoczęcie procesu stopniowego znoszenia lub redukowania ceł UE i krajów Mercosur w handlu wzajemnym zgodnie ze szczegółowym harmonogramem załączonym do umowy.

¹ Treść pytania: *Jaki skutek dla polskich rolników w bieżącym 2026 roku może wynikać z tymczasowego wdrożenia postanowień umowy UE-Mercosur?*

W przypadku wrażliwych towarów rolnych import na preferencyjnych zasadach będzie możliwy w ramach kontyngentów taryfowych, a poza kontyngentami nadal obowiązywać będzie niepreferencyjna stawka celna zgodna z zasadami Światowej Organizacji Handlu (WTO). Większość przewidzianych umową kontyngentów taryfowych nie będzie otwarta od razu w pełnej wysokości, ale będzie stopniowo zwiększana w kolejnych latach, zgodnie zapisami umowy. Przykładowo, bezpośrednio po wejściu w życie umowy będą obowiązywały następujące roczne wielkości kontyngentów:

- na mięso wołowe - 2 kontyngenty w łącznej wysokości 16,5 tys. t ze zredukowaną stawką celną w wysokości 7,5% (docelowa wielkość kontyngentów - 99 tys. t - dopiero po 6 latach od wejścia w życie umowy),
- na mięso drobiowe - 2 bezcłowe kontyngenty w łącznej wysokości 30 tys. t (docelowa wielkość kontyngentów - 180 tys. t - dopiero po 6 latach od wejścia w życie umowy).

Z racji, że tymczasowe stosowanie umowy ITA ma rozpocząć się 1 maja 2026 r. (tj. w czasie trwania roku kalendarzowego), zdaniem MRiRW wielkości kontyngentów w ramach umowy przewidziane na 2026 r. powinny być do tej sytuacji dostosowane i zostać otwarte w wysokości 8/12 wielkości rocznych. W przypadku ww. produktów oznaczałoby to łączną wysokość kontyngentów w 2026 r. na poziomie 11 tys. t dla mięsa wołowego oraz 20 tys. t dla mięsa drobiowego. Rozporządzenia dotyczące administrowania kontyngentami w ramach umowy są obecnie przygotowywane przez KE.

W przypadku produktów, dla których już obecnie taryfa celna UE przewiduje zerową stawkę celną *erga omnes* (tj. stawkę obowiązującą w imporcie z zasadniczo wszystkich kierunków, w tym z krajów Mercosur), - np. kukurydza, śruta sojowa, słonecznik - wejście w życie umowy ITA nie spowoduje żadnych zmian w dostępie do rynku UE i nie powinno tym samym być czynnikiem wpływającym na zwiększenie importu.

Z uwagi na stopniowe wdrażanie wynikających z umowy zobowiązań dotyczących kontyngentów taryfowych oraz redukcji lub zniesienia ceł, wpływ umowy w początkowym okresie jej obowiązywania nie powinien być bardzo duży. W kolejnych latach ten wpływ w określonych sektorach (np. wołowina, mięsa drobiowe) będzie wzrastał, również biorąc pod uwagę kumulację skutków umowy z Mercosurem z innymi umowami handlowymi (np. z Ukrainą, Australią)

W zakresie potencjalnych skutków umowy dla polskiego sektora wołowiny i mięsa drobiowego możliwy jest jej wpływ pośredni poprzez wypieranie polskiego eksportu z rynków innych państw członkowskich UE przez dodatkowe wielkości importu z Mercosuru na preferencyjnych warunkach. Z uwagi na istotny przywóz do Polski oraz UE (w 2023 r. odpowiednio 33% i ponad 28%) już w obecnych warunkach taryfowych z krajów Mercosur tytoniu nieprzetworzonego, należy liczyć się z możliwością wzrostu importu tytoniu z Mercosuru bezpośrednio do Polski na skutek przewidzianej umową stopniowej eliminacji ceł UE (bez ograniczeń kwotowych) w okresie czteroletnim.

Wydaje się, że w odniesieniu do pozostałych sektorów objętych liberalizacją w ramach umowy ryzyko zagrożeń z perspektywy Polski jest mniejsze. W sektorze cukru przewidziana umową liberalizacja dotyczy tylko surowego cukru trzcinowego do rafinacji (cukier biały rafinowany jest wyłączonej z liberalizacji). Ma ona polegać na ustanowieniu nowego, bezcłowego kontyngentu taryfowego w wysokości 10 tys. ton dla Paragwaju oraz na zniesieniu cła dla części (180 tys. ton) z obecnie już alokowanej w ramach WTO kwoty taryfowej dla Brazylii. W odniesieniu do kontyngentu taryfowego na mięso wieprzowe w docelowej wysokości (po 6 latach) 25 tys. ton - obecnie, z uwagi na unijne zasady związane z bezpieczeństwem żywności, mięso wieprzowe z krajów Mercosur nie jest dopuszczone na rynek UE, a więc koncesje w tym zakresie nie mają obecnie praktycznego znaczenia. W sektorze zbóż, pszenica (z wyłączeniem nasion do siewu) jest wyłączonej z liberalizacji. Stawka celna UE w imporcie kukurydzy ze wszystkich krajów świata (poza Rosją i Białorusią) wynosi obecnie 0% i dopóki nie ulegnie ona zmianie, przyznany w ramach umowy bezcłowy kontyngent na kukurydzę w docelowej wysokości 1 mln ton nie zmieni warunków importu do UE. W przypadku żyta, jęczmienia i owsa umowa przewiduje stopniową redukcję stawki celnej w kolejnych latach po wejściu w życie umowy aż do jej całkowitego zniesienia po 7 latach (w przypadku ziaren owsa do siewu po 10 latach).

Oceniając potencjalne korzyści wynikające z umowy, możliwości wzrostu polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych do krajów Mercosur po wejściu w życie umowy wydają się być ograniczone. Ze względu na uzyskane preferencje w dostępie do rynku krajów Mercosur ewentualne korzyści mogą dotyczyć głównie polskiego eksportu produktów mleczarskich (zwłaszcza biorąc pod uwagę dopuszczenie polskich produktów mleczarskich na rynki wybranych krajów Mercosur, istniejące przepływy handlowe oraz potencjał tego sektora w Polsce) oraz produktów przetworzonych (polski eksport będzie mógł korzystać ze zredukowanych ceł w dostępie do rynków krajów

Mercosur). Polska stara się też o uzyskanie dostępu do rynku brazylijskiego dla polskiego eksportu m.in. jabłek.

Jednocześnie warto zauważyć, że UE w przeszłości oraz obecnie (tj. jeszcze przed wejściem w życie umowy ITA) importuje produkty rolno-spożywcze z krajów Mercosur. Produkty te podlegają obowiązkowi granicznej kontroli bezpieczeństwa przez właściwe inspekcje i służby zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami. Aby wejść na rynek UE produkty z krajów Mercosur muszą spełniać unijne wymogi bezpieczeństwa żywności, a umowa UE-Mercosur nie uchyla tego wymogu. W odpowiedzi na m.in. postulaty Polski KE prowadzi obecnie prace na rzecz wzmocnienia procedur kontroli bezpieczeństwa w imporcie żywności z krajów trzecich oraz większego dostosowania wymagań dotyczących produktów importowanych do wymogów produkcji UE w obszarze pestycydów i dobrostanu zwierząt. KE planuje także m.in. zwiększenie audytów w krajach trzecich o 50% w ciągu dwóch lat. Ponadto od 1 maja do 1 września 2026 r. w ramach akcji „Priority Control Action” KE oraz właściwe władze w państwach członkowskich UE (w Polsce – Krajowa Administracja Skarbowa oraz inspekcje: weterynaryjna, fitosanitarna, sanitarna oraz jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych) będą dodatkowo monitorować przepływ towarów z krajów Mercosur. W ramach wspólnych działań będą identyfikowane zarówno ryzyka fiskalne, jak i zdrowotne importu z krajów Mercosur.

Ponadto informuję, że w umowie UE-Mercosur zawarte są zapisy przewidujące możliwość zastosowania bilateralnych środków ochronnych w handlu. 11 marca 2026 r. zostało przyjęte rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 2026/687² wprowadzające do prawa unijnego ww. postanowienia. Regulacja ta określa procedurę wszczęcia i prowadzenia przez KE postępowania ochronnego w imporcie z krajów Mercosur towarów rolno-spożywczych. Postępowanie może się zakończyć decyzją o tymczasowym zawieszeniu preferencyjnej stawki celnej na dany produkt wynikającej z umowy z krajami Mercosur. Warunkiem do podjęcia takiej decyzji jest wykazanie w toku postępowania, że ma miejsce nadmierny import tego produktu i że powoduje on poważną szkodę produkcji unijnej lub grozi spowodowaniem takiej szkody. Istotnym postanowieniem ww. rozporządzenia jest zobowiązanie KE do stałego monitoringu

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2026/687 z dnia 11 marca 2026 r. wprowadzające dwustronne klauzule ochronne przewidziane w Umowie o partnerstwie UE-Mercosur oraz w Umowie przejściowej w sprawie handlu UE–Mercosur w odniesieniu do produktów rolnych.

importu wrażliwych produktów rolnych z krajów Mercosur i prezentowania w tej sprawie raportu przynajmniej co 6 miesięcy.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Jacek Czerniak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów